

Παρθενία και μοναχισμός (Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Εκτός από τον γάμο, που αποτελεί τον κατά φύση τρόπο ζωής για τον ώριμο άνθρωπο, υπάρχει και η παρθενία ως υπέρ φύση τρόπος ζωής. Στην Καινή Διαθήκη και την πατερική παράδοση επισημαίνεται η υπεροχή της παρθενίας απέναντι στον γάμο. Η επισήμανση όμως αυτή δεν αφορά την παρθενία καθεαυτήν, αλλά τις δυνατότητες που παρέχει στον πιστό για την πνευματική τελείωσή του. Όπως παρατηρεί ο ιερός Χρυσόστομος, «η παρθενία ούτε καλόν καθ' εαυτό, ούτε κακόν, αλλ' από της των μετιόντων προαιρέσεως εκάτερον γίνεται»[1].

Πηγή: asceticexperience.com

Με την πρόταξη της παρθενίας το ανθρώπινο πρόσωπο τοποθετείται επάνω από κάθε κοινωνική σκοπιμότητα η βιολογική νομοτέλεια και υπογραμμίζεται η ελευθερία και η απόλυτη αξία του. Ταυτόχρονα όμως η πρόταξη αυτή δεν μειώνει την αξία του γάμου. Η αναγνώριση της αξίας του γάμου εξαίρει την υπεροχή της παρθενίας. Αντίθετα η περιφρόνησή του προσβάλλει και το μεγαλείο της παρθενίας[2]. Άλλωστε και ο παρθένος οφείλει την ύπαρξή του στον γάμο. Τέλος, αν ο γάμος ήταν κακός, τότε η παρθενία έπρεπε να θεωρείται υποχρεωτική για τον πιστό και να μην εκλαμβάνεται ως ιδιαίτερη χαρισματική κατάσταση.

Η αληθινή παρθενία προϋποθέτει την αυτοπροαίρετη παραίτηση από το δικαίωμα συνάψεως γάμου. Η παραίτηση αυτή γίνεται δυνατή για όσους έχουν το σχετικό χάρισμα: «Ου πάντες χωρούσι τον λόγον τούτον, αλλ' οἱ δέδοται»[3]. Και στο ερώτημα, σε ποιους δόθηκε αυτό, υπάρχει η απάντηση· σε όσους θέλησαν και ζήτησαν να το λάβουν[4]. Όσοι εκλέγουν την παρθενία επιπόλαια εκθέτουν τον εαυτό τους σε σοβαρούς ψυχικούς και πνευματικούς κινδύνους. Η καθολική άσκησή της απαιτεί υπεράνθρωπες προσπάθειες, που μόνο με την δύναμη του Θεού μπορούν να πραγματοποιηθούν. Τέλος όσοι ακολουθούν την παρθενία κρίνοντας παράνομο τον γάμο αυτοδεσμεύονται σε νέα νομική υποχρέωση. Η παρθενία όμως υπερβαίνει τον νόμο, γιατί υπερβαίνει και την φύση[5]. Ο Θεός δεν νομοθέτησε την

παρθενία, αλλά την πρόβαλε ως χαρισματική κατάσταση· «οίδε γαρ υπέρ φύσιν το χρήμα»[6]. Η «υπέρ φύσιν» οδός της παρθενίας προτυπώνει την ζωή της βασιλείας του Θεού[7].

Στις σχέσεις γάμου και παρθενίας αναφέρεται ιδιαίτερα ο Απόστολος Παύλος. Κι ενώ χαρακτηρίζει τον γάμο ως «μυστήριον μέγα», κάνει σαφή την προτίμησή του για την παρθενία που τηρούσε και ο ίδιος[8]. Ο γάμος δεσμεύει τον άνθρωπο στον κόσμο, ενώ η παρθενία διατηρεί απρόσκοπτη την οδό της πνευματικής ελευθερίας. Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς στο έργο του “Προς μοναχήν Ξένην” αναλύει τις δεσμεύσεις που συνεπάγεται ο γάμος και τα εμπόδια που δημιουργεί για την αμέριμνη και ολοκληρωτική αφοσίωση στον Θεό. Συγκρίνοντας τέλος τον γάμο και την παρθενία σε σχέση με την σωτηρία του ανθρώπου σημειώνει επιγραμματικά τα εξής: «Ει μὲν μὴ ἐλοιτό τις σώζεσθαι, λόγος πρὸς αὐτόν ἡμῖν οὐδεὶς, εἰ δὲ τινὶ μέλει τῆς οἰκείας σωτηρίας, οὗτος ἴστω τὸν ἐν παρθενία βίον πολλῶ τοῦ μιγάδος ἀνυσιμώτερον ὄντα καὶ ἀπονώτερον»[9].

Σε αντίθεση προς τον γάμο, που με την παιδοποιία υπηρετεί τον θάνατο, η παρθενία υψώνει φραγμό στην επέκτασή του[10] και διακόπτει την μετάδοση της κληρονομικής ευθύνης του θανάτου. Εδώ προσεγγίζουμε περισσότερο και το νόημα της γεννήσεως του Χριστού από την Παρθένο Μαρία. Αν ο Χριστός γεννιόταν με φυσικό τρόπο, θα κληρονομούσε την ευθύνη του θανάτου, όπως κάθε άνθρωπος. Ως Υιός όμως της Παρθένου, στο πρόσωπο της οποίας τερματίζεται ο θάνατος που βασίλευε στους προγόνους της, δεν μετέχει στην κληρονομική ευθύνη του θανάτου, αλλά γίνεται η απαρχή της καινής κτίσεως, ενώ ταυτόχρονα επαναφέρει τον άνθρωπο στην αρχική παρθενική του φύση[11].

Βέβαια η παρθενία, ενώ υψώνει φραγμό στον θάνατο, δεν δημιουργεί και νέα ζωή. Αυτή παρέχεται με την χάρη του Αγίου Πνεύματος. Όπως στην κατά σάρκα γέννηση κληροδοτείται δύναμη που διαλύει το γεννώμενο, έτσι και στην κατά Πνεύμα γέννηση παρέχεται δύναμη που ζωοποιεί το γεννώμενο[12]. Όταν η παρθενία εντάσσεται στην προοπτική της Εκκλησίας, βρίσκει την καταξίωσή της. Γι’ αυτό η παρθενική ζωή έξω από την Εκκλησία δεν έχει ουσιαστικό νόημα. Οι αιρετικοί, που ασκούσαν την παρθενία από περιφρόνηση προς τον γάμο, δεν αναγνωρίζονταν από τους Πατέρες της Εκκλησίας ως πραγματικοί παρθένοι, γιατί δεν διατηρούσαν τον πνευματικό γάμο της κοινωνίας με τον Χριστό[13].

(συνεχίζεται)